

4-5

Унікальні досягнення наших стартапів сприяють зміцненню міжнародних позицій України. Як посилити цей процес?

6

Всеукраїнська аграрна рада очікує від ухвалення закону 5600 насамперед детінізації обробітку сільськогосподарських земель

8

Постанова Кабінету Міністрів України «Питання організації реабілітації у сфері охорони здоров'я»

ГАЗЕТА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ЗАСНОВАНА В 1990 РОЦІ

www.ukurier.gov.ua

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

СЕРЕДА, 8 ГРУДНЯ 2021 РОКУ

ЦІНА ДОГОВІРНА

№236 (7104)

ЦИТАТА ДНЯ

БОРИС ДЖОНСОН:

«Сполучене Королівство й надалі використовуватиме всі економічні й дипломатичні інструменти, які є у розпорядженні, аби запобігти будь-якій російській агресії проти України».

Прем'єр-міністр Великої Британії про потребу забезпечити об'єднаний фронт у зв'язку з російськими загрозами

Пандемія не робитиме подарунків

СВЯТКУЙМО ОБАЧНО. На період новорічно-різдвяних свят в Україні залишаться раніше запроваджені карантинні заходи. Невакциновані громадяни й надалі зможуть відвідувати громадські місця тільки за наявності негативних тестів на COVID-19.

«Торік у цей самий проміжок часу була чергова хвиля COVID-19. Щоправда, тоді після новорічних свят ми ввели карантинні обмеження. Це дало нам змогу хвилю відтягнути в часі. Можливо, саме тому вона й була не такою агресивною», — прокоментував ситуацію в ефірі одного з телеканалів міністр охорони здоров'я Віктор Ляшко.

Традиційно зростання захворюваності на COVID-19 прогнозують на середину лютого. І триватиме воно, найімовірніше, до середини березня. Попри це посадовець закликав усіх співгромадян не розслаблятися на новорічно-різдвяні свята. Тобто святкувати Новий рік і Різдво безпечно, перебуваючи в ізоляції та в колі рідних, повідомляє Укрінформ. І вже вкотре Віктор Ляшко наголосив, що до нового року варто зробити повний курс вакцинації проти коронавірусу.

ЦИФРА ДНЯ

323

громади під'єднано до оптичного інтернету за інтернет-субвенцією Мінцифри. Ідеться про 1000 сіл і 323 тисячі людей

Країна пишається своїми захисниками

«Фастів» і «Суми» — два патрульні катери класу Island, днями передані США для зміцнення берегової охорони вітчизняних ВМС

НАЦБЕЗПЕКА. Наші Збройні сили стають дедалі сильнішими й боєдатнішими

Пути «Спутніка»

ПІДДОСЛІДНІ? На території окупованого Донбасу використовують для щеплення сумнівний препарат

Павло КУЩ,
«Урядовий кур'єр»

Тільки протягом листопада в ОРДЛО надрукували 109 тисяч примірників підручників для шкіл та профе-

сійно-технічних училищ. Використовуючи книжки «Історія Донбасу: від древності до сучасності» та «Історія Великої Вітчизняної війни. Ч. 1», юним жителям краю вперто нав'язують переписану, ви-

кривлену і спотворену правду. Тобто учні шкіл та ПТУ мусять вивчати і знати, що Донбас — це «ісконно» російська територія, і затаювати інші ідеологічні тези «руська міра».

«Категорично засуджую дії та методи окупаційних адміністрацій, які спрямовано на знищення національної ідентичності українського населення та просування ідей «руська міра» з використанням дітей —

громадян України», — заявила уповноважена Верховної Ради з прав людини Людмила Денісова, яка звернулася із проханням відреагувати на ситуацію до Офісу Генерального прокурора.

3

4 820103 080022

КУРСИ ВАЛЮТ/БАНКІВСЬКІ МЕТАЛИ

встановлені Національним банком України на 8 грудня 2021 року

USD 27.3317

за 1 долар США

EUR 30.7277

за 1 євро

RUB 3.67

за 10 рублів

AU 48618.45

AG 611.57

PT 26156.71

PD 51359

за 1 трійську унцію

НОВИНИ ТА КОМЕНТАРІ

Країна пишається своїми захисниками

Відділ новин
«Урядового кур'єра»

Україна велика. Вільна. Незалежна. Мирна. Усе це завдяки нашим військовим, захисникам, усім видам і родам військ, до яких ми не відчуваємо нічого іншого, ніж гордість, гордість і ще раз гордість. На цьому Президент Володимир Зеленський наголосив у Харкові на площі Свободи під час урочистостей з нагоди Дня Збройних сил України.

«30 років тому ми відновили незалежність України. 30 років тому народилися сили, покликані її захищати. Це Збройні сили України. 6 грудня 1991-го було ухвалено закон про ЗСУ, але традиції українського війська налічують тисячоліття, починаючи від дружини Київської Русі, запорозьких козаків, Січових стрільців, повстанців і бійців у складі армій антигітлерівської коаліції під час Другої світової війни. Усі вони служили прикладом військового гарту, мужності й стійкості для сучасного покоління українських військових», — констатував глава держави.

Українцям доводиться постійно боротися за право жити в незалежній країні. Було багато спроб поставити на коліна нашу волелюбну націю. Остання спроба родом із 2014 року. Ім'я їй — російська воєнна агресія. Вісім років наші захисники стримують подальше поширення кремлівської пошесті з упевненістю, що тимчасово окуповані ворогом українські території повернуться до мирного та цивілізованого життя у складі рідної Української держави.

Під час урочистостей Володимир Зеленський заявив: «Ми пишаємося Збройними силами. Усіма, хто звільняв Маріуполь, Слов'янськ, Краматорськ. Усіма, хто приніс мир в Авдіївку, Бахмут і Щастя. Усіма, хто обов'язково принесе мир у Донецьк. Усіма, хто принесе мир у Луганськ. Усіма, хто принесе мир у Крим. Безмежно дякуємо всім нашим захисникам і захисницям».

Нині в ЗСУ служить понад 32 тисячі жінок і дівчат. Удвічі більше порівняно з 2014 роком. І вони не «окраса», не на других

Аташе з питань оборони Посольства США в Україні полковник Бріттані Стюарт (у центрі) привітала з ювілеєм українську армію від імені тисяч американських військових, закликавши всіх долучитися до челенджу «30 днів вдячності»

ролях, вони справжні, відважні й хоробрі бійці. Понад 16 тисяч з них — учасники бойових дій. Тисячі жінок носять офіцерські звання, командують відділеннями та взводами, виконують бойові завдання в операції Об'єднаних сил. Низько клоняємось нашим воїнам! Сьогодні. Завтра. І щодня».

Глава держави наголосив, що український народ пишається своїми ветеранами, і наступного року, вперше з 2014-го, буде повністю закрито чергу на квартири для всіх ветеранів війни на сході. А одразу після цього почнеться аналогічний процес для всіх українських військовослужбовців.

На жаль, агресор і надалі забирає життя наших захисників. Усі українці шанують пам'ять про тих, хто заплатив за незалежність держави найвищу ціну. Присутні на заході до Дня ЗСУ вшанували хвилиною мовчання пам'ять усіх наших загиблих військових.

Амбітні плани

Президент розповів, як надалі розбудовуватиметься українська армія, щоб ставати сильнішою та боєздатнішою.

«В Україні вперше почали серійне виробництво та постачання до ЗСУ ракетного комплексу

«Нептун». Українське військо отримало протитанкові ракетні комплекси Javelin та контрбатареї системи. Продовжено комплексну ракетну програму. Розбудовуємо наш Військово-Морський флот. Підписано угоду з Великою Британією на суму понад 60 мільярдів гривень для будівництва наших ракетних катерів, військово-морських баз, постачання протимінних кораблів, оснащення протикорабельними ракетними комплексами. Спільно з Туреччиною будемо корвет класу Ada. Уже до складу Військово-Морських сил ЗСУ передано два патрульні катери типу «Айленд» — «Фастів» і «Суми», — цитує слова глави держави його Офіс.

Володимир Зеленський додав, що вперше в історії України підписано контракт на виробництво та постачання Повітряним силам трьох нових військово-транспортних літаків Ан-178. На озброєння прийнято безпілотні авіаційні комплекси «Лелека» і «Байрактар».

«Починаємо в Україні будівництво українського заводу з виготовлення сучасних військових дронів. На аеродромі «Озерному» на Житомирщині Повітряні сили ЗСУ вже отримали гелікоптер Мі-8 та літаки L-39, Су-27 і Ан-26», — повідомив Президент.

Україна спільно з Канадою започаткувала космічний проєкт зі створення космодрому для ракети-носія «Циклон» українського виробництва. На Атлантичному узбережжі Канади розпочато будівництво стартового майданика.

Говорив глава держави й про те, що український народ пишається воєнною розвідкою, яка під час подій в Афганістані у максимально небезпечній обстановці врятувала близько тисячі осіб. Україна пишається Силами спеціальних операцій, Десантно-штурмовими військами та кібервійськами, а також військовими капеланами.

Нове озброєння

З нагоди Дня ЗСУ військові частини в регіонах країни отримали нове озброєння й техніку. Ідеться про майже сотню одиниць озброєння та військової техніки.

Зокрема, у Харкові армійцям передано сертифікати на броньовані автомобілі «Козак-2М1», танки Т-64БВ, бронетранспортери БТР-4. У Краматорську — сертифікати на 34 броньовані автомобілі «Козак-2М1». Військовим у Києві передано сертифікати на 13 легкоброньованих автомобілів Humvee, наданих США в межах матеріально-тех-

нічної допомоги. Ще 15 сертифікатів на такі автомобілі передали у Львові.

Після передачі військової техніки Президент вручив державні нагороди військовослужбовцям ЗСУ, бойові прапори військовим частинам ЗСУ.

Вручено бойові прапори 38 зенітному ракетному полку сухопутних військ ЗСУ зі стрічкою з почесним найменуванням «ім. генерала-хорунжого Юрія Тютюнника», 72 окремому полку підтримки командування сил підтримки ЗСУ, 3 окремій бригаді зв'язку командування військ зв'язку та кібербезпеки ЗСУ, головному інформаційному телекомунікаційному вузлу, 31 окремому полку зв'язку та радіотехнічного забезпечення Повітряних сил ЗСУ зі стрічкою з почесним найменуванням «ім. гетьмана Михайла Дорошенка», 57 окремому полку зв'язку та радіотехнічного забезпечення Повітряних сил ЗСУ.

За дорученням глави держави в зоні проведення операції Об'єднаних сил вручено бойові прапори 199 навчальному центру Десантно-штурмових військ, 148 окремому гаубичному самохідному дивізіону Десантно-штурмових військ. В Одесі вручено бойові прапори 801 окремому загону боротьби з підводними диверсійними силами та засобами, 194 понтонно-мостовому полку Державної спеціальної служби транспорту, 37 окремому полку зв'язку, прапор зі стрічкою з почесним найменуванням «Дніпровська» — 26 окремій бригаді Державної спеціальної служби транспорту.

У Києві вручено бойові прапори 145 окремому ремонтно-відновлювальному полку, 8 навчальному центру Державної спеціальної служби транспорту зі стрічкою з почесним найменуванням «Чернігівський», зі стрічкою з почесним найменуванням «Конотопський» — 36 шляхо-відновлювальному полку Державної спеціальної служби транспорту. У Львові вручено бойові прапори 143 об'єднаному навчально-тренувальному центру, а також почесне найменування «ім. Українських січових стрільців» — 223 зенітному ракетному полку.

Відсторонення хворих невакцинованих працівників слід відкласти

РОЗ'ЯСНЕННЯ. Освітня і окремих держслужбовців, для яких визначено обов'язковість вакцинації від COVID-19, котрі відмовились від її проведення, було відсторонено від роботи ще на початку листопада. А з 9 грудня обов'язкове щеплення буде поширено на соціальних працівників і робітників стратегічних підприємств.

Відсторонення від роботи оформляють наказом (розпорядженням) роботодавця із зазначенням строків відсторонення та обов'язковим ознайомленням підпис згада-них у ньому осіб.

Для таких відсторонених працівників лікарняних не оплачують. Однак якщо застрахована особа захворіє до дня початку відсторонення, перший день такого відсторонення слід перенести на перший робочий день після закін-

чення періоду тимчасової непрацездатності, пояснює Державна служба з питань праці. У такому разі Фонд соціального страхування оплатить лікарняний на загальних підставах. Стежити за станом виплат можна онлайн: <https://t.me/socialfund>.

Якщо працівника таки внесли у наказ про відсторонення, попри його перебування на лікарняному, у документ слід внести зміни. А дату початку відсторонення перенести на перший робочий день після закінчення тимчасової непрацездатності. Після внесення змін у наказ на підставі лікарняного можна нарахувати матеріальне забезпечення, повідомляють у Фонді соціального страхування.

Варто звернути увагу: відсторонення від роботи працівників, для яких визначено обов'язковість щеплення проти

COVID-19, які відмовилися від вакцинації, покликано забезпечити їх самих, їхніх колег, відвідувачів, учнів, вихованців, підопічних та інших громадян від ризику інфікування й подальшого поширення коронавірусу SARS-CoV-2. Відмова від щеплення без абсолютних протипоказань наражає на небезпеку навколишніх.

Допомоги з вагітності й пологів становлять окремий вид матеріального забезпечення, і їх Фонд соціального страхування профінансує незалежно від того, було застраховано особу відсторонено від роботи чи ні.

Перелік професій, виробництв і організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним щепленням, визначено наказами МОЗ від 04.10.2021 №2153 і 01.11.2021 №2393 (останній набуває чинності 9 грудня).

Як розподілити залишки освітньої субвенції

КОШТИ І КОНТРОЛЬ. На рахунках місцевих бюджетів акумульовано 6809,7 мільйона гривень невикористаних залишків коштів освітньої субвенції (+1487,0 мільйона гривень до 01.01.2021). За даними Державної казначейської служби, на 1 листопада такі цифри: в обласних бюджетах та бюджеті міста Києва залишок становить 1204,5 мільйона гривень; у бюджетах міських територіальних громад — 2533 мільйони; у бюджетах сільських і селищних територіальних громад — 3072,2 мільйона гривень.

Однією із причин накопичення залишків освітньої субвенції стало повільне ухвалення рішень місцевими органами влади про використання цих коштів на потреби закладів освіти — на оновлення матеріально-техніч-

ної бази і виплату заробітної плати педагогічним працівникам.

Використати грошові залишки можна лише за цільовим призначенням, а не як колись заманеться наприкінці року. Пресслужба Міністерства фінансів нагадує напрямки таких видатків: придбання шкільних автобусів для перевезення дітей із закладів загальної середньої освіти, які буде оптимізовано / об'єднано / реорганізовано; оснащення закладів освіти персональними комп'ютерами та мультимедійним обладнанням, засобами навчання та обладнанням для навчальних кабінетів початкової школи, фізики, хімії, біології, географії, математики, інформатики; придбання підручників і посібників (зокрема електронних); оновлення навчальної та матеріально-технічної ба-

зи закладів загальної середньої освіти, які оптимізовано / об'єднано / реорганізовано або повністю укомплектовано і до яких довозитимуть учнів закладів загальної середньої освіти; здійснення заходів, пов'язаних із пожежною безпекою; ремонт і придбання обладнання для їдалень (харчоблоків) закладів загальної середньої освіти; підключення закладів освіти до інтернету, насамперед у сільській місцевості; будівництво нових туалетних приміщень і реконструкція, капітальний та поточний ремонт туалетних приміщень закладів загальної середньої освіти; закупівля засобів індивідуального захисту (захисних масок, одноразових рукавичок, захисних щитків), дезінфекційних засобів, пірометрів (інфрачервоних термометрів) та послуг з дезінфекції приміщень.

СУСПІЛЬСТВО

Пути «Спутніка»

(Закінчення.
Початок на стор. 1)

Цікаво, що кошти, для друку тих підручників відшукали саме тепер. Тобто тоді, коли в «рес-публіках» стрімко збільшується кількість хворих і померлих від коронавірусної інфекції, а аптеки та інші медичні заклади не здатні допомагати людям саме через брак фінансування. А темою №1 для окупаційної влади залишається примусове просійське ідеологічне щеплення дітей та підлітків, яких намагаються налаштувати проти України й інтегрувати в РФ. А тим часом вакцинація проти COVID-19, якої потребують жителі цієї території, теж набула не менш потворних гуманітарних форм.

Російський препарат в обов'язковому порядку

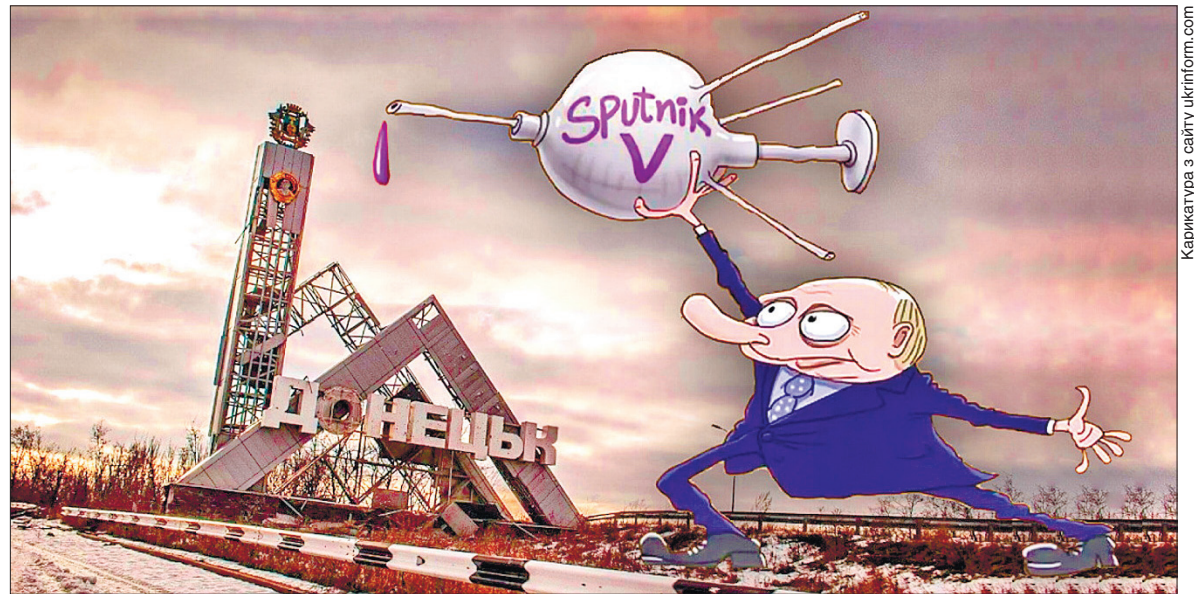
За десять років шкільного навчання кожному з нас доводилося неодноразово чути від однокурсників не дуже приязні побажання на адресу школи. Іноді спересердя деякі школярі навіть радили їй провалитися чи згоріти. Певна річ, почути щось схоже від учителів було зась. А тепер учні шкіл окупованого Донецька можуть підтвердити, що незавидної долі навчальним закладам, приміром мерщій щезнути, насамперед бажано саме місцеві педагоги. Чому?

Надзвичайно велика кількість хворих на COVID-19 та померлих від ускладнень в ОРДО жа-

хає всіх притомних людей. Однак у самому Донецьку чомусь вирішили боротися з наступом пандемії скасуванням окремих карантинних обмежень. У другій половині листопада лідер «ДНР» Д. Пушилін видав наказ відновити навчання у школах для учнів 1—11 класів. Проте не це викликало вибух негативних емоцій серед педагогів, а уточнення: навчання вестимуть «насамперед учителі, які пройшли вакцинацію від коронавірусної інфекції».

За словами вчительки, яка живе і працює на окупованій території, більшість її колег дуже засмутилися. І не тому, що не хочуть працювати. Виявляється, вони просто остерігаються російської вакцини, якої їм тепер не уникнути. «Ще навесні, коли телевизор та газети багато розказували, що вакцина «Спутнік V» найкраща у всьому світі й нею тепер у нас починають масове щеплення, нам вдалося з нею розминутися, бо достатньої кількості препарату не було. А наприкінці літа під час передвиборчої агітації кандидати від партії «Єдина Росія» привезли сюди вакцину «Спутнік лайт». На той час дехто з нас побував в Україні, де скористалися сертифікованою вакциною. Проте «міносвіти» ошелешило заявою: українського сертифіката тут не визнають, а тому всі вчителі обов'язково повинні вакцинуватися тільки російським препаратом», — розповідає вона.

Ще більшого жаху на жителів окупованої території нагнало повідомлення «міністерства охорони здоров'я»: «Гуманітарний конвой з РФ доставить дво-

Карикатура з сайту ukinform.com

компонентну вакцину «Гам-КОВІД-Вак» торговельної марки «Спутнік V» та однокомпонентну «Спутнік лайт» для ревакцинації й підтримки поствакцинаційного імунітету».

Найдужче обурилися ті, хто, повіривши переконанням про ефективність «лайту», раніше погодилися на щеплення цим препаратом. І тепер висловлюють припущення, що стали жертвами-учасниками цинічного експерименту.

Поганий результат — це теж результат

Версія про використання людей в ОРДО як піддослідних має право на існування. Бо попри щеплення цим препаратом, кількість захворювань і смертей внаслідок пандемії COVID-19 там не зменшується, а збільшується. На ці похмури реалії вже відреагували в РФ: у жовтні міністерство охорони здоров'я держави,

яка продукує цю вакцину, підтвердило, що тепер «лайт» використовують лише для повторної вакцинації. А жителі окупованого Донбасу, які недавно побували в Росії, розповідають, що нею там вакцинують здебільшого тільки приїжджих заробітчан.

Та навіть в інструкції про використання вакцини «Спутнік лайт» чорним по білому написано, що вона ще перебуває у стадії випробувань: «Інструкцію підготовано на основі обмеженого обсягу даних. Захисний титр антитіл нині невідомий. Тривалість захисту невідома».

А ось на сайті «міністерства охорони здоров'я ДНР», навпаки, рекламують «лайт» як першу дозу. Цей препарат там називають полегшеним варіантом вакцини «Спутнік V», який будемо не потребує введення повторної дози, а його ефективність 79,4%. А ще для переконливості пропагандисти використовують випробуваний ідеоло-

гічний хід: поширюючи небилиці про ефективність вакцини, зазначають, що йдеться про «зроблене в СРСР». Тобто дурять людей нісенітницями про начебто виготовлення препарату «за радянськими формулами».

А доки жителі окупованих Донецька та Луганська побоюються розрекламованої вакцини, керівні маріонетки Кремля днями зробили чергове ідеологічне щеплення. У Москві під час з'їзду партії влади РФ «Єдина Росія» Д. Пушилін та Л. Пасічник отримали партійні квитки цієї політичної сили. Тієї, представники якої під час літніх виборчих перегонів завезли в ОРДЛО чималу кількість препарату «Спутнік лайт», а російські медики відтоді спостерігають за її впливом на організми людей на території, що вже понад сім років приречена на геополітичні та інші віроломні експерименти Кремля. Невтішний результат? Для когось це теж результат.

Щоб міста не були безликими

НА КОНТРОЛІ «УК». Чому професійна спільнота архітекторів проти певних положень законопроекту №5655?

Інна ОМЕЛЯНЧУК,
«Урядовий кур'єр»

Укорпункт «Урядового кур'єра» в Рівному звернулася ініціативна група ОСББ «Еко-дім». Забудовник (а будинок уже рік як уведено в експлуатацію) досі не передав співвласникам усієї належної технічної документації, зокрема проекту самого будинку. Хоч за чинними нормами, мав би зробити це давно. Тож людям годі з'ясувати, де технічні приміщення, які потрібні, приміром, для ліфтової чи обладнання для інтернету, а де можуть бути підсобки для мешканців. Тобто істотні непорозуміння виникають уже на самому початку.

Проект без нагляду

Цей сигнал ми попросили прокоментувати головного архітектора Рівного в 1998—2006 роках, а до недавня — голову обласної організації Національної спілки архітекторів України Миколу Пасічника: «Конфлікти між забудовниками та власниками квартир виникають нерідко. Чи не щодня бачимо телевізійні сюжети, де мешканці судяться із забудов-

никами. Ті постійно змінюють проект, як їм вигідно. У мої часи про таке й думати ніхто не смів. Уявіть, що буде, якщо остаточно ухвалити закон №5655, який незабаром виносять на друге читання. За нормами, що пропонують, в архітектора забирають святе — авторське право на проект та авторський нагляд за ним. Тобто архітектор готує проект і передає його забудовникові. А далі той робить усе, що йому заманеться: відходить від запланованого на власний розсуд, вносить зміни, які йому заманеться. Замість п'ятиповерхівки на тому самому фундаменті може з'явитися 11 чи 16 поверхів. І вплинути на це ми вже не зможемо, навіть з величезним бажанням. Не хочу й уявляти, на що перетворяться наші міста, містечка та селища».

Коли ця авторитетна людина була диригентом міста, Рівне розквітало на очах: чітко витримані містобудівні норми, забудова відповідно до генерального плану розвитку міста. Архітектор має розумітися не лише на нюансах будівництва і транспорту, а й на підземних комунікаціях. Як режисер — на багатьох сферах життя.

Нині ж, погодьтеся, маємо суцільний хаос: добудовують, що кому заманеться, й легалізують усе через... судові рішення. Нонсенс! Ще й який! І це за умови, що архітектурно-будівельний нагляд номінально ще діє!

«Що буде, коли його приберуть, подумати страшно, — каже заслужений архітектор України лауреат Державної премії в галузі архітектури Микола Шолудько. — По-перше, зруйнують уже напрацьовану систему містобудування, а органи місцевого самоврядування не матимуть жодного впливу на ці процеси. По-друге, є небезпека, що все вирішуватиме розмір хабара від забудовника столичним чиновникам: саме вони будуть такими собі централізованими монстрами у процесах будівництва. І як та сорока в дитячій казці, вирішуватимуть: тому дам, тому не дам».

Рівнерада підтримала фахівців

Молодий головний архітектор Рівного Дмитро Котляров наголошує: архітектори не проти реформи містобудування, яка, звіс-

но, вкрай потрібна. Ідеться, зокрема, про осучаснення державних будівельних норм, цифровізацію галузі, яка забезпечить прозорість усіх процесів. Але вони проти відверто токсичних норм, що їх закладають на догоду олігархічним корпораціям забудовників, у яких парламентарі, на його думку, на короткому повідку. Натомість із закону «Про архітектурну діяльність» зовсім забирають поняття «архітектор». А пересічні громадяни чи громадські організації не зможуть виступати ініціаторами перевірок. І штрафи за порушення містобудівного законодавства на об'єктах, що розташовуються в глинці, будуть тільки до... держбюджету.

Отакої! Як же жити й розвиватися громадам, які довго й наполегливо обстоювали своє право впливу на неконтрольованих забудовників? Нічого собі децентралізація! До слова, депутати Рівнеради підтримали головного архітектора й уже спрямували офіційне звернення щодо токсичних положень до парламенту.

«На території нашої громади вже чимало незаконних забудов. Коли ми їх виявляємо, офіційно зверта-

ємося до органів нагляду, які нібито починають цих людей розшукувати, аби накласти покарання. Але все це зазвичай нічим не закінчується: забудовники просто зникають. Для нас, звісно, важливий ефективний державний нагляд. А його реформування триває вже понад два роки. І працювати тільки на держбюджет, постійно вступаючи в конфлікти із жителями громади, ми не готові», — додає голова Радивилівської міської територіальної громади на Рівненщині член правління Асоціації міст України Микола Карапетян.

Не переступити червоних ліній

Ухвалений в першому читанні законопроект №5655 вносить зміни аж у 25 інших законодавчо-нормативних актів у галузі містобудування. Щоб не допустити його відверто дискримінаційних норм, у середині листопада архітектори у столиці та всіх обласних центрах одночасно вийшли на протест.

«Останніми роками нас методично й послідовно перетворюють на безпорадних виконавців волі забудовників. Отримавши ва-

желі впливу на процес нормотворення, наші колишні партнери, на жаль, перетворилися на монстрів, у яких немає жодних червоних ліній. Заради свого зиску вони готові знищити не тільки міста, а й нас як окрему професійну спільноту із власною гідністю. Законопроект №5655 може стати останнім цвяхом у домовину архітектури», — вважає одеський архітектор Володимир Мещеряков.

Треба збалансувати відповідальність за порушення в будівельній галузі всіх учасників процесу. У цьому архітекторів підтримує Рівненська обласна державна адміністрація. Перший заступник голови ОДА Сергій Подолін зазначає: «Частина норм справді мають ризики, що великі будівництва вийдуть з-під контролю влади на місцях. Ми почули архітекторів і внесемо їхні слушні пропозиції, зокрема через народних депутатів від Рівненщини, з якими тісно співпрацюємо. Маємо розуміти: наші міста й села — спільний простір для комфортного життя, а не полігон для безликих бетонних мурашників і максимального прибутку забудовників».

НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНТЕРЕС

Україна дедалі більше цікавить світ своїми

АКТУАЛЬНА ТЕМА. Унікальні досягнення наших стартанів та компаній приватно-державного як важливого та надійного партнера і союзника. Як посилити цей процес? «УК» аналізує

Станіслав ПРОКОПЧУК,
«Урядовий кур'єр»

Останні місяці були багатими на події, які зайвий раз переконують, що Україна займає достойне місце у клубі поважаних держав з ракетними технологіями, а приватні українські компанії дедалі голосніше заявляють про себе в космічній діяльності. Як повідомила пресслужба ДП «КБ «Південне», 16 листопада 2021 року об 11.27 за київським часом із космодрому Куру (Французька Гвінея) відбувся 18-й успішний пуск європейської ракети-носія легкого типу Vega. Вона вивела на орбіту три розвідувальні супутники CERES на замовлення міністерства оборони Франції. Блок маршового двигуна РД-843, який використовують у складі рідинної рушійної установки 4-го ступеня Vega, розробило Державне підприємство «КБ «Південне», а серією виготовляє ДП «Виробниче об'єднання «Південний машинобудівний завод».

А за кілька місяців до цього запуску відбулася більш значуща подія в освоєнні космосу Україною разом з партнерами США. «11 серпня о 1-й годині 01 хвилини за київським часом із Центру космічних польотів на острові Воллопс (штат Вірджинія, США) відбувся другий 2021 року пуск двоступеневої ракети-носія середнього класу Antares. Ракета, розроблена за участю української сторони, вивела на орбіту автоматичний вантажний транспортний корабель Cygnus, на борту якого понад 3,7 тис. корисного вантажу NASA для Міжнародної космічної станції, — повідомляє конструкторське бюро «Південне» ім. М. Янгеля. — Згідно з контрактом, у КБ в режимі реального часу здійснювали технічну підтримку пуску, приймання та оброблення телеметричної інформації, українські фахівці в повному обсязі забезпечили виконання всіх операцій у своєму секторі відповідальності».

Це був 15-й із 2013 року старт (14 з них успішні) ракети-носія Antares, що складається із двох ступенів. Основну конструкцію першого ступеня розробило ДП «КБ «Південне».

Супутник із двигуном на йоді

Про цей унікальний винахід уже кілька років із захопленням розповідають провідні світові видання й не менш авторитетні спеціалізовані науково-популярні журнали Nature, New Scientist, на які багато хто посилається. Як це зробили днями Teh world news та один із провідних російських сайтів. Ідеться про те, що команда французьких дослідників розробила і вперше у світі випробували на навколосезонній орбіті йонний двигун, в якому як ракетне паливо використовують йод. Це не тільки конкурентоспроможне паливо, наголошують винахідники, він має вищий ступінь іонізації, ніж ксенон, що доводить його потенційну корисність для майбутніх місій у космосі. Систему двигуна, яка працює на йоді, випробували на маленькому 20-кілограмовому супутнику CubeSat. Займалася цим дослідженням та запуском французька технологічна компанія ThrustMe.

Не зупинявся б так докладно на цьому унікальному і перспективному винаході французьких науковців, на чому акцентує російський портал, якби днями Укрінформ не розкрив цікаві деталі щодо двигуна на йоді. У матеріалі, опублікованому агенцією 18 листопада 2021 року

«У космосі випробували супутник із двигунами на йоді, розробленими за участю українського вченого», йдеться: «Співзасновник компанії ThrustMe — українець Дмитро Рафальський, який здобув освіту в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна. Саме Рафальський розробляв цю систему двигунів на основі йоду».

«Якщо хочемо досліджувати космос відповідально й не створювати стільки космічного сміття, як досі, маємо встановлювати подібну двигунну систему на всі супутники, навіть найменші, — коментує фахівець із фізики плазми та руху Дмитро Рафальський підсумки дослідження. — Це дасть змогу супутникові повернутися на Землю, а не залишатися на орбіті до кінця його життя. Імовірно, йод — один зі шляхів, як досягти цієї мети».

Акцентую саме на цих словах українського науковця в контексті недавніх випробувань у космосі супутника з його двигуном на йоді не випадково. Його висновки вельми актуальні у зв'язку з міжнародним скандалом, що розгорівся після того, як росіяни знищили ракету свій старий не робочий космічний апарат. За даними міністерства оборони РФ, цей супутник перебував на орбіті з 1980-х.

США та ЄС жорстко відреагували на цей кричущий факт. Офіційний представник Державного департаменту США Нед Прайс заявив, що Росія провела випробування протисупутникової зброї, після чого на орбіті Землі утворилися уламки, що становили загрозу Міжнародній космічній станції. На МКС навіть оголосили тривогу, повідомляє BBC Україна. Прайс розповів, що Росія за допомогою протисупутникової ракети збила один із своїх старих супутників, як наслідок, утворилися півтори тисячі фрагментів космічного сміття, рух яких можна відстежити, і сотні тисяч дрібних уламків, які «загрожують інтересам усіх народів».

Українець створюватиме космічний тягач

У цій ситуації слід згадати українського та американського підприємця у галузі космічних технологій та ІТ Максима Полякова, якого голова Державного космічного агентства України Володимир Тафтай вважає українським Ллоном Маском. Він родом із Запоріжжя, батьки — інженери запорізької філії харківського «Хартрону», підприємства української ракетно-космічної галузі. 2011 року він закінчив аспірантуру Дніпропетровського університету, згодом здобув науковий ступінь у галузі міжнародної економіки. Початкові кошти для подальшого приватного космічного бізнесу в партнерстві із закордонними інвесторами заробив, розвиваючи власні ІТ-проекти в Україні, серед яких сайти-агрегатори. 2017 року Макс викупив активи збанкрутілої американської компанії Firefly Space Systems, об'єднавши її зі своєю компанією EOS Launcher.

Нині Поляков уже має кілька компаній. Найвідоміші Firefly Aerospace (FA), EOS DA, Dragonfly Aerospace, SETS. Головний офіс FA — в Остіні (штат Техас). Компанія має філії у Вашингтоні, Гортоні, Бертрамі, столиці Японії Токіо та Дніпрі (Україна). У цьому місті FA створила власний R&D-центр і цех експериментального виробництва малих ракетних вузлів, де, за

РК-360МЦ «Нептун» наземного базування з протикорабельною ракетою Р-360, який прийнято на озброєння ЗСУ, став серйозним стримувальним чинником для країни-агресора

різними даними, працюють майже 200 вітчизняних фахівців.

Макс Поляков планує активніше співпрацювати з ВО «Південний машинобудівний завод» та КБ «Південне». Але головний партнер і замовник компанії Firefly Aerospace — розробник ракетно-космічної техніки — НАСА. Саме воно обрало Firefly Aerospace, за повідомленням Інтерфакс-Україна з посиланням на пресрелізу компанії, для розроблення космічного тягача Space Utility Vehicle (SUN). Контракт передбачає створення космічного апарата на електричній тязі, який буде здатний переміщати вантажі в космосі. До речі, в переліку стратегічних проєктів КБ «Південне», яке серед партнерів компанії Полякова, проєкти «Космічний патруль», «Система видалення космічного сміття». Це я про тисячі фрагментів російського старого супутника.

І ще не менш цікавий факт великої затребуваності у програмах НАСА українців — фахівців космічної галузі — залучення до проєкту освоєння Місяця «Артеміда» та участі у програмах, які передбачають дослідження Марса. Навесні цього року Держкосмос підписав з НАСА відповідний меморандум про співпрацю.

У програмі «Артеміда» братиме участь і компанія Макса Полякова. НАСА зацікавилася його посадковим апаратом Blue Ghost і вже обрало талановитого українського підприємця для участі у згаданій космічній програмі вартістю майже мільярд доларів. На участь у ній претендують ще три провідні світові компанії, серед яких і SpaceX Ллона Маска.

До речі, цього американського підприємця два тижні тому згадував Прем'єр-міністр Дмитро Шмигаль в інтерв'ю «Радіо Свобода». За словами очільника уряду, компанія Ллона Маска відклала запуск українського супутника «Січ 2-30» на січень 2022 року: «Ми готові були запуснути його. Супутник готовий. Запуск мав відбутися у грудні. Це мало бути планово цього року. Але, на жаль, компанія Ллона Маска, який належить ракета-носіє, перенесла запуск на січень».

Конфіденційність не гарантовано

У червні 2019-го, коли мені пощастило побувати у відрядженні в КБ «Південне» імені М. К. Янгеля, довелося на власні очі побачити

крізь прозору стіну стерильно чистої виробничої ділянки одного із цехів підприємства саме цей супутник для оптико-електронного спостереження та дистанційного зондування Землі. Тоді ще завершувався процес майже десятирічного виготовлення, збирання та випробування цього багатострадального космічного апарата. Офіційне його призначення — «отримання цифрових зображень поверхні Землі у видимому й інфраструктурному діапазонах довжин електромагнітних хвиль і передачі отриманих зображень наземному інформаційному комплексу космічної системи».

«Знімки із власного супутника, — підкреслив у розмові влітку цього року з журналістами голова Держкосмосу, — дуже важливі з точки зору оборони і безпеки держави. У нього роздільна здатність 7,6 метра на піксель. Запуск супутника «Січ 2-30» — дуже важливий проєкт, оскільки у нас немає на орбіті жодного державного супутника».

Якби Володимир Зеленський не побував узимку цього року на підприємствах ракетно-космічної галузі в місті Дніпро, зокрема в КБ «Південне» і ВО «Південмаш», то «Січ 2-1» ще, мабуть, довго був би у стадії підготовки до виведення на навколосезонну орбіту. 2 лютого Президент розпорядився запуснути цей супутник до кінця року, саме в рік 30-річчя Незалежності країни. Тому в назві космічного апарата замість «1» поставили цифру «30». У січні 2021-го роботи зі створення «Січ 2-1» було виконано орієнтовно на 85%, а зі створення наземного сегмента (центру управління) — на 45%. Саме тоді в Держкосмосі за-

явили, що «маніпуляції та некомпетентність офіційних осіб» лише дискредитують космічну галузь України та ставлять під загрозу завершення робіт над супутником». Там підкреслили, що роблять усе можливе, аби запустити супутник уже цього року згідно з поставленим завданням Президента України Володимира Зеленського».

Сума контракту з компанією SpaceX, за словами Володимира Тафтая, становить 1,99 мільйона доларів. Вона враховує всі технічні питання, пов'язані із запуском супутника. І річ не в цих досить великих грошах. Трагедія, підкреслю без перебільшення, в тому, що досі, вже 20 років поспіль, Україна не має на земній орбіті власного державного супутника, якого фахівці називають вухами й очима з космосу насамперед оборонних і безпекових структур, Державної служби з надзвичайних ситуацій. Головна причина — постійне недофінансування, майже щорічні зміни керівництва Держкосмосу. Бюджети фактично всіх національних космічних програм фінансувалися не більш як на 30% за всіх президентів. А наслідком страшної корупції, маніпуляцій, прихованого саботажу проросійськими чиновниками та феєсбешними кротоми серед керівників ключових установ і державних підприємств аерокосмічної галузі були провали одразу кількох проєктів, критично важливих для економіки країни, оборони і національної безпеки. Серед них не здійснений проєкт запуску супутника «Либідь», що завдав збитків на 350 мільйонів доларів, 26-річний проєкт «Морський старт», який замість прибутків спричинив 200 мільйонів

ПРЯМА МОВА

Володимир ТАФТАЙ,
голова Державного космічного
агентства України:

— Українсько-канадський космодром буде дуже конкурентним у світі. Перспективи хороші. Я переконаний, що цей космодром зможе вдало конкурувати і за технічними параметрами, і за ціною з іншими пусковими майданиками. Ринок супутникового зв'язку зростає щорічно. Вже є проєкти, що передбачають запуск сотень, а іноді й тисяч супутників для створення космічних угруповань. Це багато роботи.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНТЕРЕС

інноваційними проєктами

партнерства, що працюють на ВПК і космос, сприяють зміцненню позицій України

тенденцій

нів доларів боргу. Провал проєкту із запуску ракет-носіїв «Циклон-4» із бразильського космодрому «Алкантара» (про це свого часу наша газета писала), завдати збитків Україні на 800 мільйонів доларів.

Якщо 180-кілограмовий «Січ 2-30» компанія Ілона Маска виведе у січні 2022-го в космос, це буде другий за роки незалежності український супутник, який працюватиме на навколоземній орбіті. «Січ 1», який запустили 31 серпня 1995 року з космодрому «Плесецьк» (Росія) за допомогою української ракети-носія «Циклон-3» разом з чилийським супутником зв'язку «Фасат Альфа», пропрацював до 2001-го. Відтоді ми орендуємо чужі космічні апарати.

А що це таке, три роки тому пояснив в ексклюзивній розмові Павло Дегтяренко, тодішній голова Державного космічного агентства України: «Коли Україна має власний супутник, це означає, що втручання в роботу її системи зв'язку максимально ускладнено. Для нас це, по-перше, гарантія доступу до зв'язку, по-друге, максимальна конфіденційність інформації, яку передає власний космічний апарат. Коли ж супутник чужий, як вже понад 15 років, це означає, що весь потік інформації можна записати і передати іншій стороні. Уся суттєва інформація, яку передає супутник, кодується, передається в зашифрованому вигляді. Але одна річ, коли її намагаються перехопити з чужого супутника, і зовсім інша, коли власник супутника, до якого звернулися, передає чужу інформацію. І він може записати її в повному обсязі й потім у спокійній обстановці розшифрувати або передати іншій стороні».

У цьому контексті про кричущі наслідки корупції й безвідповідальності керівників міжнародних проєктів за провали в роботі минулих років у нашій ракетно-космічній галузі хочеться повідомити читача про щось приємне і обнадідливе. Про фантастичні, наприклад, успіхи команди науковців, викладачів і студентів НТУУ «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», чий уже другий наносупутник PoLyITAN-2-SAU ще у травні 2017-го було виведено у задані точки навколоземної орбіти.

«Наукові об'єкти, що становлять національне надбання»

Із такою назвою 10 листопада 2021 року було ухвалено постанову Кабінету Міністрів України №1206. Цим документом уряд надав восьми науковим об'єктам статус таких, що становлять національне надбання. Серед них комплекс експериментальних стендів для дослідження та випробувань виробів космічної техніки Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Наносупутник київських політехніків розроблено і побудовано саме за допомогою цього комплексу експериментальних стендів під керівництвом Бориса Рассамкіна, завідувача лабораторії наносупутникових технологій теплоенергетичного факультету. Університет уже майже десять років бере участь у міжнародному проєкті QB50, мета якого — демонстрація можливості запуску мережі (кластера) університетських наносупутників різних країн. Планували, що загальнона їхня кількість сягатиме 50. Од-

нак на момент старту навесні 2017 року у кластері залишалося лише 36 супутників, оскільки не у всіх університетах 19 країн упоралися з виготовленням апаратів з відповідними характеристиками. Київські політехніки успішно створили PoLyITAN-2-SAU, і він 26 травня 2017-го опинився разом з іншими у заданій точці навколоземної орбіти. Український супутник став частиною міжнародної наукової космічної мережі, призначеної для дослідження термосфери.

Це вже другий космічний апарат, розроблений і побудований в КПІ. Перший — PoLyITAN-1 запущено 19 червня 2014 року і, як сказав мені днями Борис Рассамкін, він працює в космосі досі. Команда Бориса Рассамкіна завершує розроблення двох інших наносупутників цієї серії вагою до 10 кг, але з набагато ширшими функціями і можливостями.

Голова Держкосмосу Володимир Тафтай під час робочого візиту до вишу, за словами Бориса Михайловича, запропонував внести PoLyITAN-3, який розробляють разом із Познанською політехнікою (Польща), до державної космічної програми України. Він наголосив, що розглядає КПІ імені І. Сікорського як стратегічного партнера вітчизняної космічної галузі.

«Така висока оцінка роботи інституту, — зауважив Борис Рассамкін, — дуже приємна. Та було б ще приємніше, якби ми відчували більшу фінансову підтримку держави».

Умови створено. Час реалізовувати унікальні можливості...

... для прискорення трансформування країни, її науково-технічного та інноваційного прориву. Такою висновку доходячи, дивлячись на жорсткі телевізійні дискусії останніх днів, на екваторі перебування у Верховній Раді парламентської монобільшості, яку привів до влади Володимир Зеленський, зару-

чівшись унікальною підтримкою українців на президентських виборах 2019 року. По-різному, звичайно, оцінюють здобутки і промахи команди шостою глави держави, причини рейтингів і його самого, і його партії, що швидко падають. Хай би що говорили, на моє переконання, за два з половиною роки жоден склад народних депутатів попередніх скликань Верховної Ради не ухвалив такої кількості необхідних законів, що блокували десятиліттями. Насамперед земельна реформа, зняття юридичної недоторканності з народних депутатів України, початок роботи Бюро економічної безпеки, яке отримало відповідні повноваження від СБУ та ФСУ. Ліквідовано найбільш корумповану структуру — податкову міліцію. Створено правові, можливо, не зовсім досконалі умови для зменшення впливу найбагатших підприємців країни на її політичне й економічне життя. Опір тут колосальний, насамперед тих, чий великі гроші й активи отримано через політичну корупцію, а надприбутковість бізнесу гарантують «свої» законотворці та близькість до владних структур.

Надзвичайно гостра боротьба триває цими днями з кастою недоторканих — судовими кланами для завершення розпочатої найголовнішої реформи — судової, до якої не наважувалися братися або відверто саботували роками. Це добре бачать наші закордонні партнери і всіляко хочуть підтримати реформаторів.

«Уперше, — вважає глава Представництва ЄС в Україні Матті Ма-

перед загрозою повномасштабного її вторгнення в Україну державні підприємства ВПК мало отримують оборонних замовлень і, головне, недостатньо, м'яко кажучи, долучаються до зміцнення ППО та ПРО. Про наслідки такого ставлення до цього найслабшого сектору захисту від агресора днями сказав Олексій Резніков, міністр оборони країни.

«Два напрями, які критично недо розвинені»

Захист повітряного та водного простору України мають бути критичними пріоритетами. На цьому 23 листопада наголосив очільник оборонного відомства в ефірі телеканалу ICTV. «Небо і вода — це два напрями, які критично недо розвинені з точки зору захисту». Олексій Резніков нагадав, інформує Цензор.НЕТ, що з британською стороною підписано рамкову угоду про розвиток українських ВМС.

«Уже передбачено її наповнення чотирма контрактами (на підтримку ракетної програми, військово-морських баз та бази кораблів). Це відкрита інформація, тому нічого секретного не кажу, — уточнив міністр оборони. Він повідомив, що іноземні партнери пообіцяли допомогти з експертною оцінкою потреб України у повітряній обороні: «Після цього зможемо розвивати повітряну оборону і власними силами, і завдяки партнерам».

І до цих проєктів, певне, доведеться активніше залучати державні підприємства, які мають дуже серйозні випробування і прийняті на озброєння напрацювання для посилення протиповітряної й протиракетної оборони. Серед лідерів, давно визнаних у світі не лише в цьому сегменті озброєння, — КБ «Південне» та КБ «Луч». Уже багато років, фактично не отримуючи державних оборонних замовлень, вони на 90—95% працюють на експорт. За словами генерального конструктора КБ «Луч» Олега Коростельова, на 2022 рік підприємство не отримало від МО замовлення на ПТРК. Свої протитанкові ракетні комплекси «Корсар» і «Стугна-П», не гірші й значно дешевші від «Джавелінів», і боприписи до них виготовляють іноземним замовникам. Лише у грудні 2020-го Мініборони підписало з Державним Київським КБ «Луч» контракт на постачання у війська 2021 року унікального протикорабельного комплексу крилатих ракет 360МЦ «Нептун», хоч його офіційно було допущено до експлуатації ще 2018-го. А на досить перспективні системи високоточного залпового вогню корегованими ракетами «Вільха-М» контракт на їхнє постачання не Збройним силам України, а на експорт було підписано ще до завершення тривалих державних випробувань.

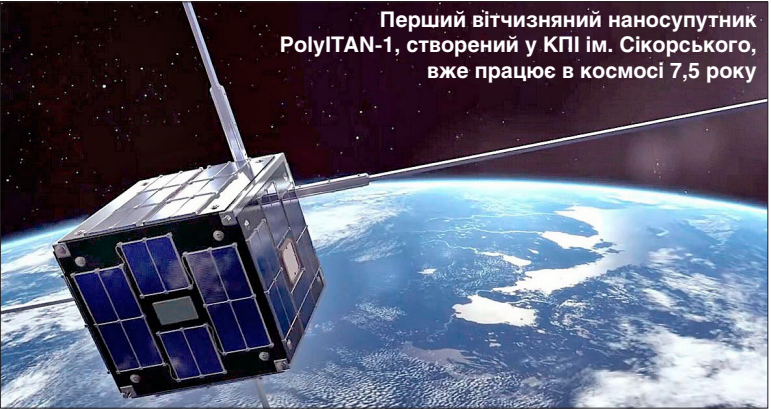
А спецслужби країни-агресора та інших держав, до речі, активно цікавляться українськими військовими розробками. У цьому переконують численні арешти останніми місяцями контррозвідкою СБУ агентів ФСБ. У Харкові, Вінницькій області. Достатньо сказати про нещодавнє засудження в Лисичанському міському суді Луганської області до восьми років ув'язнення російського шпигуна, який збирав дані про ракетний комплекс «Нептун». Про це 18 серпня 2021-го повідомила пресслужба СБУ.

Чимало фактів і про спроби росіян блокувати співпрацю України з іншими державами в оборонній галузі. Але вона, зокрема із країнами НАТО, останніми роками лише посилюється й поглиблюється. У цьому переконує засідання вищого дорадчого комітету Північноатлантичного альянсу з питань озброєнь — Конференція національних директорів озброєнь, яка відбулася 26 жовтня у Брюсселі під головуванням генерального секретаря НАТО Єнса Столтенберга.

«Уперше за понад пів століття діяльності комітету, — повідомляє Урядовий портал з посиланням на Олександра Носова, заступника міністра оборони України, — представника України запрошено до участі в обговоренні питань, які раніше були прерогативою країн-членів НАТО».

Наостанок про не менш значущу подію, про яку повідомив на своїй сторінці у фейсбукі голова Держкосмосу: «Канада та Україна розпочинають будівництво космопорту в Новій Шотландії. Презентація й урочиста церемонія відбулися сьогодні, 19 листопада 2021 року, за участі голови Державного космічного агентства України Володимира Тафтая та міністра інновацій, науки та промисловості Канади Франсуа-Філіпа Шампаня». В офіційному повідомленні йдеться про оприлюднення макета пускового центруального центру (командного центру майбутнього космічного пускового майданчика), названого на честь Олександра Дегтярева, колишнього керівника ДП «КБ «Південне». Проєкт передбачає створення на атлантичному узбережжі провінції Нова Шотландія комерційного космодрому для запусків ракети-носія «Циклон-4М» розробки та виробництва українських ДП «КБ «Південне» та «ВО «Південний машинобудівний завод».

Прискоренню реалізації цього міжнародного проєкту сприяло, безумовно, ухвалення довгоочікуваного в бізнес-середовищі закону, який відкрив космос приватним компаніям. Маю на увазі закон, підписаний Президентом 29 жовтня 2019 року «Про внесення змін до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державного регулювання космічної діяльності» №143-IX. «Фактично закон дав змогу Україні відвоювати всі блоки, за які вона відповідала за часів СРСР, — це двигунобудування, інтеграція, — сказав в інтерв'ю LIGA.net Макс Поляков. Його було залучено як експерта до підготовки цього документа. — Якщо брати колишній Радянський Союз, Україну я вважаю №1 за інтелектом: носії, супутникові системи, авіоніка, авіація — це все було тут». Вона використовує інтелект двох держав — США і України. Поляков має намір побудувати у Дніпрі свій завод, бо «вже місця бракує». У цьому центрі нашого ракетно-космічного будівництва має, між іншим, свій авіабудівний проєктний підрозділ Boeing.

Перший вітчизняний наносупутник PoLyITAN-1, створений у КПІ ім. Сікорського, вже працює в космосі 7,5 року

Фото з сайту itc.ua

АПК: ЧАС ПЕРЕМІН

Закон ухвалено, питання залишилися

НОРМОТВОРЧІСТЬ. Чи забезпечить законопроект 5600, який недавно став законом, виконання тих завдань, задля яких його було створено?

Володимир
КОЛЮБАКІН,
«Урядовий кур'єр»

Таки сталося! Верховна Рада більшістю голосів (255) ухвалила один з найбільш спірних законів за всю історію українського парламентаризму «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень».

Щоправда, Головне науково-експертне управління Верховної Ради з цього приводу слушно зауважило: не зрозуміло, про яку збалансованість йдеться, адже жодних розрахунків майбутніх надходжень у законі нема. Тож заради чого його створено й ухвалено?

Мета і засоби

У пояснювальній записці до законопроекту йдеться про створення більш ефективних механізмів справляння певних видів податків, недопущення безпідставного користування податковими пільгами, справедливих умов оподаткування для всіх платників податків та забезпечення мобілізації фінансових ресурсів до бюджетів різних рівнів у достатньому обсязі.

Для цього запропоновано збільшити ставки акцизного, екологічного та рентного податків, зокрема за користування надрами. На цьому зазвичай роблять основний акцент, аналізуючи законопроект. Є деякі новачки і в частині адміністрування податків та зборів, їх також не залишають поза увагою. А про що йдеться як про безпідставне користування подат-

Мати землю сільськогосподарського призначення і не обробляти її — занадто велика розкіш, за яку треба платити

ковими пільгами? Тут відповіді будуть різні залежно від того, якої галузі економіки вони стосуються.

Надії на детінізацію

Щодо АПК свої позитивні очікування від ухвалення закону висловила Громадська спілка «Всеукраїнська аграрна рада». Вона вбачає завданням щойно ухваленого закону детінізацію аграрного сектору через припинення тінювого обробітку сільськогосподарських земель — тобто коли земля вважається такою, що не обробляється, насправді ж хтось її обробляє, отримує чималі доходи, а державі не сплачує ані копійчини. Такіх земель, за даними Всеукраїнської аграрної ради, в Україні близько 30—40% всіх сільськогосподар-

ських угідь — до 10 мільйонів гектарів (точніше порахувати не виходить, на те вони й нелегальні), а втрати бюджетів усіх рівнів сягають від 50 до 90 мільярдів гривень щороку.

Мало того: чинну систему оподаткування в АПК побудовано так, що вона дає нелегальним сільгоспвиробникам переваги перед легально працюючими. Адже останні сплачують у вигляді податків від 2 до 5 тисяч гривень з гектара ріллі, а їхні тінюві колеги — лише 150 гривень земельного податку. І то лише якщо землю, яку вони нібито не обробляють, оформлено на них. Якщо ж ця земля належить до державних земель запасу, комунальної власності тощо і законне право обробляти її нікому не давали, тоді зовсім нічого. Справедливо це? Напевно ні!

Що прийняли

Першою чергою — оподаткування доходів від оренди земельних ділянок та реалізації власної вирощеної сільськогосподарської продукції. Задля цього запроваджується мінімальне податкове зобов'язання (МПЗ), що визначається для кожної земельної ділянки зазначенні у будь-якій формі, з коефіцієнтом 0,05 (5%). Розрахунок загального мінімального податкового зобов'язання платник податку зобов'язаний подавати у складі податкової декларації за звітний рік.

І якщо сума податків, що сплачує легально працюючий сільгоспвиробник, більша або дорівнює сумі МПЗ, він сплачує її. Інакше, він повинен. Так відбувається вирівнювання податкових зобов'язань «білих» та «чорних» (нелегальних) аграріїв.

А що робити з тими, хто обробляє землю, яка їм не належить, без будь-яких правових підстав? Проти них спрямовано ст. 12 — про користування земельною ділянкою державної та комунальної власності без оформлення прав встановлюючих документів. Такий факт мають встановити органи місцевого самоврядування, прийняти відповідне рішення та надати його контролюючому органу за місцезнаходженням земельної ділянки.

Щоправда, є сумнів щодо ефективності такого заходу. Адже нелегальний обробіток державних та комунальних земель здійснюють, як правило, через корупційну змову з тими самими органами місцевого самоврядування. Різати будуть вони курку, що несе золоті яйця, а якже!

Крім того, самовільний обробіток земель без прав встановлюючих документів — це кримінальний злочин, який має мати наслідком не оподаткування, а кримінальну відповідальність. Натомість щойно ухвалені положення можна застосувати як спосіб легалізації самозахоплення земель.

На що нарікають

Передовсім на те, що 5% нормативної грошової оцінки (1400—1500 гривень на гектар з урахуванням єдиного соціального внеску) — це забагато, на думку аграрної спільноти, досить було б 3—3,5%. Багатьом не подобається, що МПЗ доведеться сплачувати і з тих ділянок, які мають власника, але їх не обробляють.

Утім, тут претензія безпідставна: мати землю сільськогосподарського призначення і не обробляти її — занадто велика розкіш, за яку треба платити. Крім того, важко повірити на слово, ніби таку землю справді не обробляють.

Але багато нарікань сприяє ст. 20 пункт 1 — контролюючий орган отримав право у разі ухилення боржника від погашення податкового боргу звертатися до суду з вимогою запровадити щодо такого боржника тимчасове обмеження у праві виїзду за межі України до повного погашення такого боргу. Якщо боржник — юридична особа, а сума податкового боргу перевищує мільйон гривень, таке обмеження може бути запроваджено щодо його керівника.

Такі обмеження вже встановлюють Закон України «Про виконавче провадження» та Цивільний процесуальний кодекс з однієї відмінності: у даному разі за боржником не передбачено права ще до суду надати пояснення щодо можливих об'єктивних обставин, які призвели до виникнення податкової заборгованості. Не кажучи про те, що питання особистості відповідальності фізичної особи (керівника) за борги юридичної особи вельми спірне.

Ще одне спірне положення нещодавно ухваленого закону (ст. 170 пункт 14.2) стосується особистості селянського господарства: загальне мінімальне податкове зобов'язання не визначається, якщо сукупний розмір земельних ділянок, що належать фізичній особі на праві власності або користування, не перевищує розміру 0,5 га. А дохід, отриманий від продажу вирощеної на цих ділянках сільськогосподарської продукції — 12 мінімальних зарплат (нині 72 тисячі гривень,

наступного року — 78 тисяч).

Начебто правильно, якщо не один нюанс, на якому наголосило Головне юридичне управління Верховної Ради: згідно із законом, про який йдеться, якщо розмір земельних ділянок перевищує 0,5 гектара, дохід від продажу сільськогосподарської продукції підлягає оподаткуванню на загальних підставах. Однак ця норма суперечить Закону України «Про особисте селянське господарство», який визначає площу ділянки для ведення особистого селянського господарства 3 гектари (ст. 5). Таке різночитання може призвести до тривалих судових позовів.

Не зрозуміло, як порахувати дохід малого сільгоспвиробника, якщо він реалізовує продукцію, скажімо, на базарі за готівку. Тому, як наголошують у науково-експертному управлінні Верховної Ради, під час встановлення МПЗ оподатковується не фактично отриманий, а умовно ймовірний дохід. І пропонується механізм оподаткування на основі МПЗ не враховує особливостей сільськогосподарського виробництва.

Як зауважують експерти науково-експертного управління Верховної Ради, відсутність у супровідних до проекту документах фінансово-економічного обґрунтування не дає змоги оцінити спрямованість пропозицій проекту саме на «забезпечення збалансованості бюджетних надходжень». Суб'єкти законодавчої ініціативи лише зазначають, що ухвалення законопроекту дасть змогу отримати додаткові надходження до зведеного бюджету у розмірі близько 50 мільярдів гривень у розрахунку на рік, але на чому ґрунтується такий висновок, не зазначено. Так само не наведено аналізу можливого впливу положень закону на подальший розвиток сільськогосподарського виробництва, зокрема на мотивацію продовжувати сільськогосподарську діяльність.

З огляду на все це цілком зрозуміло, чому профільний Комітет Верховної Ради з питань аграрної та земельної політики у першому читанні не підтримав пропонуванням законопроект 5600. Натомість він надав перевагу альтернативному 3131 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо детінізації виробництва сільськогосподарської продукції», який розробила аграрна спільнота.

Щоправда, напередодні другого читання переважна кількість представників організацій аграріїв заявила, що у законопроект внесено поправки, які знімають більшість спірних моментів.

ТИМ ЧАСОМ

Держпідтримка-2021: фермерам нараховано дотацію за посіви гречки

БЮДЖЕТНА СУБСИДІЯ. 3 грудня під головуванням першого заступника міністра аграрної політики та продовольства України Тараса Висоцького відбулося засідання комісії з державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників шляхом надання бюджетних субсидій з розрахунку на одиницю оброблюваних угідь, на яких вирощували гречку.

«Запровадження державної підтримки сприятиме збільшенню посівних площ гречки, що дасть змогу забезпечити стабільний обсяг валового виробництва гречки, яке буде дорівнювати внутрішньому споживанню та в перспективі дасть можливість створити її експортний потенціал, крім того буде сприяти розвитку суміжних ринків (насінина, переробки)», — зазначив Тарас Висоцький.

Він додав, що порядок використання коштів держпідтримки передбачає надання 5000 грн/га виробникам гречки, але не більше ніж на 300 гектарів оброблюваних угідь одним отримувачем. Зокрема, за результатами розгляду поданих документів бюджетні кошти отримають 655 сільськогосподарських товаровиробників, в тому числі 11 фізичних осіб-підприємців.

Загальна кількість гектарів оброблюваних угідь, на яких вирощували гречку, становить 32,9 тис.га, заявлена сума на нарахування субсидій — 164,6 млн гривень. Відповідно до проведених розрахунків, відсоток для нарахування пропорційного розподілу бюджетних коштів, у розрізі кожного отримувача, становить 30%, в грошовому еквіваленті сума субсидії на один гектар становитиме 1,5 тис. гривень.

Також під час засідання перший заступник міністра зазначив, що відповідно до прийнятого Закону України №5600 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень», офіційно зареєстроване сімейне фермерське господарство (оброблювана площа угідь якого до 20 га) також можна подавати на державну підтримку. Комісія відзначила, що 97% отримувачів субсидій малі і середні виробники.

Нагадаємо, за напрямом державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників шляхом надання бюджетних субсидій з розрахунку на одиницю оброблюваних угідь передбачено видатки в розмірі 50 млн гривень, повідомляє пресслужба відомства.

ВІСТІ ЗВІДУСІЛЬ

Законослухняний альпініст отримав 150 тисяч євро

ПОРЯДНІСТЬ. Французький альпініст, який вісім років тому знайшов на горі Монблан скриньку зі смарагдами, сапфірами та рубінами, отримав винагороду за свою чесність. На коробці був напис «Зроблено в Індії». Тому в поліції, куди чесний альпініст відніс знахідку, припустили, що коштовності належали одному з пасажирів індійського літака, який розбився над Монбланом більш ніж пів століття тому.

Згідно із законами Франції, якщо власники загубленої речі не знаходяться протягом восьми років, то її чи її вартість ділять порівну між державою й тим, хто її знайшов. Влада комуни Шамоні, до якої належить Монблан, чекала вісім років, сподіваючись, що родичі чи спадкоємці таємничого власника скриньки заявлять про свої права на коштовності. Але вони так і не знайшлися. Експерти оцінили вартість коштовних каменів у 300 тисяч євро. Тож порядному альпіністові як винагорода дісталось 150 тисяч євро. Про це агентству FP

Скриньку з коштовностями було загублено понад 50 років тому під час однієї з авіакатастроф над Монбланом

розповів мер комуни Шамоні Ерік Фурньє і похвалив альпініста за законослухняність.

Над Монбланом минулого століття розбилися два індійські літаки. У катастрофі 1950 року загинуло 48 лю-

дей, 1966-го — 117. Французька влада припускає, що коштовності належали пасажирів другого лайнера, який летів із Бомбея (нині Мумбаї) до Нью-Йорка. Після цих двох катастроф альпіністи тривалий

час знаходили на Монблані людські кістки й речі з багажу загиблих. 2012 року на схилах гори знайдено мішок із дипломатичною поштою з Індії. У ньому були газети 1966-го, календарі й приватні листи.

З'явився тест, який уміє відрізнити коронавірус від грипу

ПАНДЕМІЯ. Швейцарська транснаціональна медична компанія Roche оголосила, що почала виробництво нового швидкого тесту на антиген, за яким можна визначити, яким вірусом інфіковано людину: COVID-19 чи сезонним грипом. Адже обидва ці захворювання мають дуже подібні симптоми.

Тест призначено для того, щоб його проводив медичний працівник, тому він не буде доступним у широкому продажу для проведення самотестування. Він показуватиме результат за тридцять хвилин, про це компанія Roche повідомила у пресрелізі.

«Дуже важливо, щоб лікар міг отримувати оперативну ін-

Лікарі визначатимуть захворювання за пів години

формацію, інфіковано пацієнта коронавірусом чи грипом, особливо з огляду на те, що чергова хвиля пандемії збігається із сезонним зростанням захворюваності на грип», —

заявив генеральний директор Roche Diagnostics Томас Шинекер.

Комбінований швидкий тест на антиген дасть змогу гарантувати, що медичні працівники вчасно почнуть правильне лікування й ухвалюватимуть відповідні рішення про карантин та інші епідеміологічні заходи. Тест здатний відрізнити коронавірусну інфекцію від інфекцій вірусів грипу А та В у пацієнтів, чий симптоми нагадують ці два захворювання. У пресрелізі повідомлено, що цей тест на антиген може виявляти новий варіант коронавірусу Omicron. Очікують, нові тест-системи будуть доступні у медичних закладах Європи із січня 2022 року.

У французів є свій Дональд Трамп

ПОЛІТИЧНА БОРОТЬБА. На ультраправого кандидата у президенти Франції Еріка Земмура було скоєно напад під час його першого передвиборчого мітингу. Це сталося тоді, коли 63-річний політик продирався крізь натовп до сцени. У цей момент якийсь чоловік скопив кандидата у президенти за шию. Проте у ситуацію вчасно втрутилися співробітники служби безпеки. Місцеві ЗМІ повідомляють, що під час інциденту Ерік Земмур травмував зап'ясток. Речник політика заявив газеті Le Figaro, що його партія Reconquête (відвоювання) планує подати юридичну скаргу проти нападника, і відзначив «надзвичайну

мужність», із якою Ерік Земмур тримався під час інциденту.

Коротка сутичка не стала на заваді зустрічі з виборцями. Та коли політик почав виступ, його прихильники намагалися напасти на опонентів Земмура, які одягли футболки з антирасистськими гаслами.

«Якщо я переможу на цих виборах, це буде не чергова ротація влади, а відвоювання найвеличнішої країни, — сказав Земмур у промові. Він критично відгукнувся про політичну еліту та масмедіа Франції: — Я єдиний захищаю свободу думки, свободу слова», — заявив він і відкинув звинувачення у фашизмі й расизмі на свою адресу.

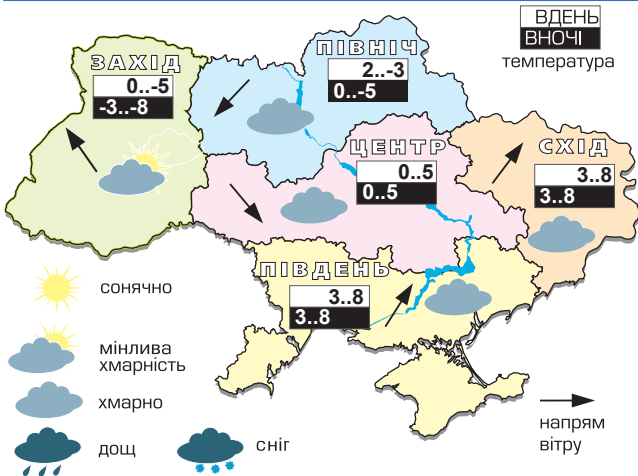
Ерік Земмур, який здобув славу французького Дональда Трампа за радикальні висловлювання й звинувачення у сексуальних домаганнях, колишній журналіст, відомий суперечливими поглядами на проблеми мігрантів і Другу світову війну. Політик має єврейсько-алжирське походження, та це не заважає йому стверджувати, що в часи Другої світової війни французька влада захищала євреїв від нацистів, хоч насправді тогочасний колабораціоністський уряд Франції, відомий як режим Віші, відправив тисячі французьких євреїв у нацистські табори смерті.

Ерік Земмур офіційно оголосив про свій намір балоту-

ватися на президентських виборах 2022 року минулого тижня. Так він кинув виклик незмінній лідерці ультраправих Марін Ле Пен. Політик назвав свою партію Reconquête і це, за його словами, має асоціюватися з періодом історії, відомим як Реконкіста — війна християн проти мусульманських завоювальників на Піренейському півострові в середньовіччі.

Опитування громадської думки у Франції свідчать, що більшість французів готові віддати свої голоси за чинного президента Еммануеля Макрона. Хоч аналітики вважають, що підсумки президентських перегонів ще не визначені і можуть бути сюрпризи.

ПОГОДА НА ЗАВТРА

ТЕМПЕРАТУРА ПО ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ НА 9 ГРУДНЯ

Область	Ніч	День	Область	Ніч	День
Київська	0 -5	+2 -3	Черкаська	0 +5	0 +5
Житомирська	-3 -8	0 -5	Кіровоградська	0 +5	+3 +8
Чернігівська	0 -5	-2 +3	Полтавська	0 +5	0 +5
Сумська	-2 +3	0 +5	Дніпропетровська	+3 +8	+3 +8
Закарпатська	-1 -6	+1 +6	Одеська	0 +5	+3 +8
Рівненська	-3 -8	0 -5	Миколаївська	+3 +8	+3 +8
Львівська	-5 -10	+2 -3	Херсонська	+3 +8	+3 +8
Івано-Франківська	-5 -10	0 -5	Запорізька	+3 +8	+3 +8
Волинська	-3 -8	0 -5	Харківська	+3 +8	+3 +8
Хмельницька	-3 -8	+2 -3	Донецька	+3 +8	+5 +10
Чернівецька	-5 -10	+2 -3	Луганська	+3 +8	+5 +10
Тернопільська	-3 -8	0 -5	Крим	+3 +8	+6 +11
Вінницька	+1 -4	-2 +3	Київ	-1 -3	-1 +1

Укргідрометцентр

Бегемоти теж хворіють на COVID-19

У СВІТІ ТВАРИН. Двох бегемотів із зоопарку бельгійського міста Антверпен помістили на карантин після того, як з'ясувалося, що вони захворіли на коронавірусну недугу. Про це повідомило видання Brussels Times. Не відомо, від кого бегемотихи 14-річна Імани та 41-річна Гермієн підхопили коронавірус, оскільки у працівників, які їх доглядають, його не виявили. Зазвичай бегемоти мають вологі носи, однак ветеринари вирішили протестувати тварин, коли помітили, що вони чхають і в них тече мокротиння.

Працівники Антверпського зоопарку стверджують, що тварини почувалися добре, у них лише нежить. Але в зоопарку діятимуть посилені карантинні обмеження доти, доки бегемоти не одужають і їхні тести на коронавірус не покажуть негативний результат. Вольєр з тваринами закрили для відвідувачів. А працівників, які їх доглядають, зобов'язали носити маски й окуляри, дезінфікувати взуття перед будь-яким контактом із тваринами і щодня робити швидкі тести на коронавірус.

«Наскільки мені відомо, це перше зареєстроване зараження тварин цього виду, — сказав головний ветеринар антверпського зоопарку Френсіс Веркаммен. — Досі вірус виявляли здебільшого у людиноподібних мавп і котів». Він розповів, що торік, коли стало відомо, що тварини можуть заражатися від людей коронавірусом, усіх у зоопарку протестували, але тоді жодного захворювання на COVID-19 серед представників фауни не виявили.

До цього випадку гіпопотами не страждали на коронавірус

Сторінку підготувала Вікторія ВЛАСЕНКО, «Урядовий кур'єр»